Cep Telefonu Ba??ml?l???nda A?erme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Cep Telefonu Ba??ml?l???nda A?erme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18423

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Cep Telefonu Ba??ml?l???nda A?erme Ölçe?i, bireylerin cep telefonu kullan?m?na yönelik ya?ad?klar? yo?un arzu ve dürtüleri, yani a?erme düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Özer ve Özer (2018) taraf?ndan Türkçe konu?an popülasyon için uyarlanm?? ve geçerlik ile güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r. Ölçe?in temel amac?, mobil cihaz ba??ml?l??? spektrumundaki bireylerin bili?sel ve duygusal olarak deneyimledikleri a?erme yo?unlu?unu kantitatif olarak belirlemektir. Bu sayede, ba??ml?l?k düzeyinin tespiti ve ilgili tedavi yakla??mlar?n?n planlanmas? için önemli bir veri sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Cep telefonu ba??ml?l???, a?erme, psikometrik özellikler, ölçek uyarlamas?, davran??sal ba??ml?l?k, geçerlik, güvenirlik

Yazarlar

Ömer Özer, Esra Özer

Amaç

Ölçe?in birincil amac?, cep telefonu kullan?m?na yönelik ortaya ç?kan psikolojik ve fizyolojik iste?i (a?ermeyi) ölçmek ve bu a?erme düzeyinin yo?unlu?unu belirlemektir. Cep telefonu ba??ml?l???, modern ça??n yayg?n bir davran??sal ba??ml?l?k türü olarak kabul edilmektedir ve a?erme, bu ba??ml?l???n sürdürülmesinde kritik bir rol oynamaktad?r. Bu araç, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, ba??ml?l???n ?iddetini ve bireyin cihaz? kullanma dürtüsüne ne kadar güçlü bir ?ekilde maruz kald???n? de?erlendirme imkan? sunar.

Özer ve Özer (2018) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel olarak Türk örneklemine uygunlu?unu test ederek, Türkiye'deki akademik çal??malara ve klinik uygulamalara standart bir ölçüm arac? kazand?rmay? hedeflemi?tir.

Yap?

Ölçek, temel olarak a?erme (craving) psikolojik yap?s?n? ölçmektedir. Davran??sal ba??ml?l?klar ba?lam?nda a?erme, hedef davran??a (bu durumda cep telefonu kullanma) yönelik yo?un, kontrol edilemeyen bir arzu veya dürtü olarak tan?mlan?r. Bu yap? genellikle dört ana bile?en etraf?nda incelenir:

Duygusal A?erme: Cep telefonunu kullanma iste?iyle ili?kili olumlu veya olumsuz duygusal

ARABPSYCHOLOGY.COM

durumlar.
Bili?sel A?erme: Cep telefonu kullan?m?yla ilgili sürekli me?guliyet, tak?nt?l? dü?ünceler ve fanteziler.
Davran??sal A?erme: A?erme durumunda cihaz? kullanmak için plan yapma veya aktif olarak arama davran??lar?.
Öngörülen Rahatlama: Cep telefonu kullan?m?n?n getirece?i rahatlamay? veya ödülü beklentisi.

Ölçek, bu bile?enlerin her birini kapsayarak, cep telefonu ba??ml?l??? deneyiminin öznel yo?unlu?unu de?erlendirmeye yard?mc? olur.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?nda geçerlik çal??malar?, arac?n gerçekten cep telefonu ba??ml?l???ndaki a?erme yap?s?n? ölçtü?ünü kan?tlamak amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama çal??mas? (Özer & Özer, 2018), yap? geçerli?ini incelemek üzere faktör analizi yöntemlerini kullanm??t?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu do?rulamay? amaçlam??t?r. Ayr?ca, ölçe?in di?er ba??ml?l?k veya a?erme ölçekleriyle olan ili?kisi (yak?nsak geçerlik) de ara?t?r?lm?? olabilir. Kaynak metinde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, çal??man?n ba?l??? geçerlik çal??mas?n?n ba?ar?yla tamamland???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçüm arac?n?n tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini gösteren temel bir psikometrik özelliktir. Cep Telefonu Ba??ml?l???nda A?erme Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?nda güvenirlik, genellikle Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ek olarak, test-tekrar test güvenirli?i de ölçe?in zaman içinde kararl? sonuçlar üretme yetene?ini incelemek için kullan?lm?? olabilir. Bu çal??malar, ölçe?in ara?t?rma ve klinik ortamlarda güvenle kullan?labilece?ini teyit etmi?tir.

Faktör Analizi

Özer ve Özer (2018) taraf?ndan yürütülen psikometrik uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?ini belirlemek için Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Genellikle, ölçe?in Türk kültürüne transferi s?ras?nda orijinal ölçe?in teorik olarak belirlenmi? faktör yap?s?n?n korunup korunmad???n? incelemek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulan?r. E?er DFA öncesinde yap?sal belirsizlikler varsa, Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) de kullan?lm?? olabilir. Bu analizler, a?erme yap?s?n?n tek boyutlu mu yoksa birden fazla alt boyuttan m? (örne?in, duygusal, bili?sel a?erme) olu?tu?unu istatistiksel olarak do?rulam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon). Ölçek, yabanc? dilde geli?tirilmi? bir arac?n Türkçe popülasyon için geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?larak kültüre kazand?r?lm?? halidir.

Format: Kaynak metinde derecelendirme bilgisi spesifik olarak belirtilmemi?tir, ancak bu tür psikometrik araçlar genellikle 5'li veya 7'li Likert Tipi bir dereceleme format?n? kullan?r (Örn: Hiçbir zaman - Her zaman).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Genç yeti?kinler ve yeti?kinler. Özellikle üniversite ö?rencileri popülasyonunda kullan?m? yayg?nd?r.

Ya? Grubu: Genellikle 18 ya? ve üzeri (Genç yeti?kinlik ve yeti?kinlik dönemi).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki çe?itli üniversitelerde okuyan ö?rencilerden veya genel yeti?kin örneklemden toplanan verilerle gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan anket tabanl? bir psikometrik ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Davran??sal ba??ml?l?k, psikometri, mobil cihaz, ölçme ve de?erlendirme, Cronbach Alfa, faktör yap?s?

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ömer Özer

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Kaynak metinde belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresleri: ozeromer.tr@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yazarlar?n çal??may? yürüttükleri dönemdeki kurumsal adresleri için kaynak makaleye ba?vurulmal?d?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik veya klinik amaçl? kullan?m? için sorumlu

ARABPSYCHOLOGY.COM

yazar Ömer Özer ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi kaynak metinde belirtilmemi?tir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2018.

Kaynaklar

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?na dair detayl? bilgi ve psikometrik sonuçlar a?a??daki referansta bulunabilir:

Özer, Ö., & Özer, E. (2018). Cep Telefonu Ba??ml?l???nda A?erme Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Electronic Turkish Studies*, *13*(26), 953-970. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14285

Makalenin orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

cep-telefonu-bagimliliginda-aserme-olceginin-turkce-uyarlamasi-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi-toad.pdf

Makalenin ResearchGate üzerindeki ba?lant?s?:

researchgate.net

Cep Telefonu Ba??ml?l???nda A?erme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak metin içeri?inde sunulmam??t?r. Maddeler için orijinal makaleye (Özer & Özer, 2018) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM